

Kì tích chống ngoại xâm

1. Thăng Long - Hà Nội đã bao nhiêu lần chống giặc ngoại xâm trong lịch sử?

Trải qua hơn 1000 năm, kể từ khi vua Lý Công Uẩn định đô tại Thăng Long năm 1010 đến nay, người dân Thăng Long - Hà Nội đã mười lần đứng lên chống giặc ngoại xâm.

- Nhà Lý kháng chiến chống Tống năm 1075.
- Nhà Trần ba lần kháng chiến chống Mông - Nguyên vào các năm 1258, 1285 và 1287.
- Chiến thắng Tốt Động, Chúc Động và giải phóng Đông Quan (1427).
- Nghĩa quân Tây Sơn chống quân Thanh xâm lược năm 1789.
- Các phong trào đấu tranh chống thực dân Pháp xâm lược (1873 - 1945)
- Cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp (1946 - 1954)
- Hai lần chống chiến tranh phá hoại của đế quốc Mỹ (1966 - 1968 và 1969 - 1972).

2. Thời gian Thăng Long - Hà Nội bị quân giặc chiếm đóng ngắn nhất và dài nhất là bao lâu?

Thời gian quân giặc chiếm kinh thành Thăng Long ngắn nhất là 11 ngày (từ 18 đến 29/1/1258) trong cuộc kháng chiến chống quân Mông - Nguyên lần thứ nhất dưới thời Trần.

Thời kì Hà Nội bị chiếm đóng lâu nhất là thời kì Pháp thuộc: 57 năm, kể từ khi vua Đồng Khánh chính thức nhượng hẳn Hà Nội cho thực dân Pháp năm 1888 đến khi Nhật hất cẳng Pháp trên toàn cõi Đông Dương.

3. Cuộc kháng chiến chống ngoại xâm đầu tiên bảo vệ kinh thành Thăng Long diễn ra khi nào?

Đó là cuộc kháng chiến chống Tống diễn ra trong những năm 1075 - 1077 của triều đình nhà Lý.

Năm 1072, lợi dụng cơ hội vua Lý Nhân Tông lên ngôi khi mới 7 tuổi, nhà Tống ráo riết chuẩn bị đánh chiếm nước ta. Chúng gấp rút xây dựng hệ thống căn cứ xâm lược với nhiều thành quách, đồn lũy.

Lý Thường Kiệt - người chỉ huy quân đội của triều Lý lúc đó, nhận định: ngồi yên đợi giặc không bằng đem quân ra trước để chặn mũi nhọn của giặc. Ông chủ động tiến quân sang đất Tống tiêu diệt các căn cứ địch. Sau đó, Lý Thường Kiệt nhanh chóng rút quân về xây dựng phòng tuyến sông Như Nguyệt nhằm chặn bước tiến của giặc vào kinh thành Thăng Long. Mùa thu năm 1076, nhà Tống kéo quân sang đánh chiếm nước ta. Nhưng trước sự chuẩn bị kĩ càng của quân nhà Lý, chỉ sau mấy tháng, chúng đã bị đánh bại, phải rút quân về nước.

• Phòng tuyến bảo vệ kinh thành Thăng Long được xây dựng như thế nào?

Muốn đến được kinh thành Thăng Long, quân Tống phải qua sông Như Nguyệt (một đoạn của sông Cầu hiện nay), nên tại đây Lý

Thường Kiệt đã cho xây dựng một phòng tuyến dài tới 50 - 60 km.

Phòng tuyến ở bờ nam sông, chạy từ Đạo Thượng, Cẩm Hà (nay thuộc huyện Sóc Sơn, ngoại thành Hà Nội) đến sông Lục Đầu. Phòng tuyến được dựng rất kiên cố, có chỗ là thành đất đắp cao tới 4 - 5 m, có chỗ là bãi chông ken dày đặc, có chỗ tận dụng ngay địa thế rừng rậm hoặc đầm lầy để phòng ngự. Vì vậy, phòng tuyến sông Như Nguyệt giống như một tấm áo giáp bảo vệ thành Thăng Long, chặn bước tiến công của quân giặc.

4. Dưới thời Trần, giặc Mông - Nguyên đã đánh chiếm kinh thành Thăng Long mấy lần?

Trong vòng 30 năm, giặc Mông - Nguyên đã ba lần đưa quân sang đánh kinh thành Thăng Long âm mưu chiếm Đại Việt. Lần thứ nhất vào đầu năm 1258, chúng huy động khoảng ba vạn quân tấn công kinh thành. Lần thứ hai vào đầu năm 1285 và lần thứ ba vào cuối năm 1287. Trong lần hai và lần ba, số lượng quân giặc kéo sang lên tới 50 vạn quân, đông hơn gấp nhiều lần so với lần trước. Dù quân Mông - Nguyên là một đội quân rất mạnh, nhưng cả ba lần xâm lược nước ta, chúng đều bị quân dân nhà Trần đánh bại.

• “Vườn không nhà trống” là chiến lược gì?

Để tránh thế mạnh của quân Mông - Nguyên ở giai đoạn đầu trong ba lần kháng chiến, triều Trần và nhân dân Thăng Long đã tạm thời rút khỏi kinh thành.

Triều đình và nhân dân di chuyển tất cả của cải ra ngoài kinh thành, không để bất cứ thứ gì lọt vào tay giặc. Lần thứ nhất, chiếm được Thăng Long, nhưng quân Mông - Nguyên không tìm thấy gì ngoài những tên sứ giả bị trói chặt, giam trong ngục tối. Lần thứ hai, chúng tìm được trong cung thất những sắc chiếu của vua Nguyên đã bị xé bỏ... Đi đến đâu, quân Mông - Nguyên cũng chỉ thấy kinh thành trống trơn. Không cướp được lương thực nuôi quân, càng ngày chúng càng rơi vào tình thế khó khăn. Nhờ đó, triều đình nhanh chóng phản công, đánh bật lũ giặc ra khỏi kinh thành.

Đây là lần thực hiện chiến lược “vườn không nhà trống” đánh giặc đầu tiên trong lịch sử của nhân dân Thăng Long - một kế sách giữ nước sáng tạo, thể hiện tài trí của vua tôi nhà Trần.

• Ai là vị tướng chỉ huy khi còn đang ở tuổi thiếu niên?

Đó là Hoài Văn Hầu Trần Quốc Toản.

Trần Quốc Toản

Vì còn ít tuổi nên Trần Quốc Toản không được xuống thuyền dự hội nghị quân sự bàn kế sách chống giặc tại bến Bình Than (đoạn sông Lục Đầu chảy qua huyện Chí Linh - Hải Dương ngày nay) do vua Trần tổ chức vào tháng 11/1282. Đứng trên bờ, Trần Quốc Toản đã bóp nát quả cam trong tay lúc nào không biết. Trở về, Quốc Toản tập hợp đội quân trẻ tuổi hơn một nghìn người, sắm vũ khí, đóng chiến thuyền, dựng cờ thêu sáu chữ vàng “Phá cường địch, báo hoàng ân” (Phá giặc mạnh, báo ơn vua). Đội quân của Trần Quốc Toản đã lập nhiều chiến công trong các trận đánh lớn ở Tây Kết, Hàm Tử, Chương Dương, góp phần quan trọng vào

